

Fånga slyets möjligheter

– Ta vara på det som naturen bjuder! Med ett tränat skogsmannaöga och en portion fantasi kan besvärligt sly bli värdefullt timmer, och på rätt plats kan förnyringen lösas av naturen själv.

DET MENAR Roland Hörnfeldt, SLU-forskaren som hittar de oslipade diamanterna i skogen och jobbar med, i stället för mot, naturen.

– Varför lägga över femtiotusen på en lövplantering som kanske bara blir älg- och rådjursmat? frågar han retoriskt. I de flesta skogar finns småbestånd eller dungar som kan putsas till en fin lövskog på kortare tid och till lägre kostnad.

Under sina många år som universitetslärare har Roland Hörnfeldt letat upp skogsbestånd som han har använt för demonstration i undervisningen. Han har alltmer fått upp ögonen för potentialen i det som andra kallar skräpskog. Med røj- eller motorsåg formar han timmerbestånd med björk, ask eller ek, och av ett alkärr kan han skapa både värdefull naturvård och fina alstockar.

Roland Hörnfeldt kallar skötsel filosofin "Carpe occasio-nes" – det handlar om att fånga tillfällena. Många av skötsel-idéerna har han fångat upp under sina studieresor i Europa, där mångfalden i skogsskötsel är mycket större.

– Alla skogsfastigheter, och nästan alla bestånd, har någon fläck som inte utnyttjas enligt skogsbruksplanen. Det kan handla om lövsly i en åkerkant eller en kraftig självförnyring på en fuktig mark, säger han.

Vid en kort utflykt i skogarna söder om Uppsala hinner han visa flera exempel. Mellan några åkrar ligger en gammal slysamling. År 1996 röjde Roland fram björk och asp som sedan har gallrats två gånger. Nu är beståndet 25 år. Om det fortsätter att skötas väl kan det slutavverkas med timmerdimensioner vid 40 års ålder. Då är nästa trädgeneration redan på väg – det är granen som kommer underifrån.

Vi far vidare till en framröjd askskog nära mälardalens Ekoln. När Roland kom hit för tio år sedan stod här ett 50-årigt tallbestånd i bedrövligt skick. Tallen var planterad och marken var alldeles för bördig för trädslaget.

– Vi plockade bort tallen året efter och satsade främst på ask men också på ek som fanns i underbeståndet, berättar han.

Efter röjningen har ett tiotal ytterligare trädslag börjat konkurrera med askarna. Almen visade sig särskilt aggressiv, men Roland valde att hålla den borta eftersom den visat tecken på almsjuka. Bland askarna syns en del spår av askskottsjuka, men de flesta verkar vara friska.

Roland Hörnfeldt tycker att asken har fått ett oförtjänt dåligt rykte på grund av askskottsjukan. Han skulle själv inte plantera trädslaget, men när det kommer upp av sig själv på en passande mark kan det mycket väl utvecklas till friska träd. Kruxet är bara att lära sig att skilja passande från *till synes* passande mark.

– De senaste två åren har jag inte sett några nya angrepp. Det gäller dock att sköta askarna väl och ge dem fria kronor, säger han. Asken är ett alldeles för värdefullt trädslag för att försvinna från den svenska skogen.

Text och foto: **Mats Hannerz**

FÖRYNGRA ASK

- Askens vill ha en rik och djup jord, helst med högörttyp och >G26. Växer bäst på marker med översilning, gärna i slutningar eftersom den är frostkänslig. Den är också känslig för torka.
- Se till att det finns fröträd (honträd) med stor krona, 40–60 år gamla, helst 50 träd per hektar. Underbeståndet bör vara högst 7 år när röjning sätts in. Askens behöver gott om utrymme för att utvecklas väl.
- Känslig för viltbete – passar inte om betestrycket är högt.
- Askens kan förnygras i små luckor.

